افزایش بهره وری(تولید، درآمد) فقط با همدلی پیشروان صنعت پسته ایران

تولید پسته در ایران با دو چالش بسیار بزرگ مواجه است، اول خشکسالی و بحران آب ناشی از حفربی رویه چاههای مجاز و غیر مجاز و دوم عقب ماندگی به لحاظ دانش و تکنولوژی، بنحویکه متوسط تولید پسته در مناطق پسته خیز ایران هر سال به نسبت سالهای قبل ، رو به کاهش است . این روند موجب کاهش قابل توجه درآمد اهالی شهرهایی که تکیه اصلی درآمد آنها تولید پسته است خواهد شد و لذا بحرانهای اجتماعی ناشی از بیکاری، مهاجرت و ..... پیش روی این شهرها است. عدم انجام مسئولیت ها و تعهدات ارگانهای مسئول طی سالیان گذشته، وضعیت این رشته مهم کشاورزی را به این وضع رسانده است و متاسفانه علیرغم خطرناک بودن این شرایط، اقداماتی در خور و شایسته برای مواجه با این وضع نیز انجام نمی شود، نه توسط باغداران و نه مسئولین .

اخیراً کار زیبائی برای نشان دادن این خطر توسط یکی از کارشناسان پسته انجام شده بود که ذکر آن خالی از لطف نیست . ایشان از طریق جمع آب مصرفی در شهرستانهای استان کرمان – که توسط اداره آب استان از میزان برداشت آب هر یک از چاههای کشاورزی در سال ۸۵ آمار برداری شده بود - میانگین مصرف آب برای تولید هر کیلو پسته طی سالهای ۸۵ تا ۹۰ را محاسبه نموده اند که بیشترین مقدار در شهرستان راور۴۶متر مکعب به ازاء هر کیلو و کمترین آن درشهرستان رفسنجان ۱۹ متر مکعب بدست آمده است . در حالیکه این عدد برای آمریکا – بعنوان اصلی ترین رقیب پسته ایران – حدود ۳ متر مکعب است . هر چند که در این گزارش ممکن است خطاهای آماری وجود داشته باشد و برای استحصال اعداد دقیقتر باید بررسی بیشتری انجام شود اما به کمترین عدد تخمینی یعنی مصرف ۱۹ متر مکعب آب به ازاء هر کیلو پسته تولیدی شک کمتری وجود داشته و می تواند مورد توجه قرار گیرد. با توجه به حیاتی بودن آب برای مناطق پسته خیز ایران به لحاظ خشکسالی بسیار طولانی که با آن مواجهیم این مقدار اتلاف آب، بهره وری بسیار پائین تولید پسته در کشور را نشان می دهد .بدیهی است که افزایش بهره وری جز از طریق تحقیق و ترویج دانش و تکنولوژی روز دنیا و همکاری و همدلی باغداران و مسئولین ممکن نیست . لازم به توضیح نیست که شاخص بهره وری در بسیاری از رشته های تولیدی ایران در قیاس با رقبای خارجی آنها چندان بهتر از پسته نیست . ولی با توجه به اینکه پسته یک محصول صادراتی است که رقابت تنگاتنگی با رقبای خود در صحنه های بین المللی دارد، بی توجهی به موضوع بهره وری می تواند موقعیت بازار پسته ایران را در آینده با خطر جدی مواجه سازد. از آنجائیکه تعداد همکارانی که نقش موثری در تولید پسته دارند، بیش از دویست هزار نفر بر آورد می شوند و شرایط آب و خاک و اقلیم در ایران با آمریکائیها و سایر کشورهای پیشرفته کاملا متفاوت و امکان نسخه برداری از دانش و تکنولوژی آنها بطور کامل وجود ندارد، لذا مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی باید دانش فنی مورد نیاز باغداران را برای رسیدن به این حد از بهره وری بدست آورده و ترویج نمایند، و این امر محقق نمی شود (چنانچه طی سالیان گذشته نیز نشده است) مگر آنکه پیشروان این صنعت دست به دست هم داده و بصورت هماهنگ و متشکل این موضوع را دنبال کنند . مثال عملی تأثیر این هماهنگی، باغداران استرالیایی هستند که در گزارش سفر اعضاء انجمن پسته به آن اشاره شده بودکه توانسته اند در کمتر از ۲۰ سال صنعت پسته استرالیا را از صفر به نقطه مطلوبی برسانند.

علی نظری، عضو هیأت مدیره انجمن پسته ایران